

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA
u periodu od 01. 01. do 31. 12. 2008. godine

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI	201		17.930.970	16.828.507
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	8	19.421.235	13.470.535
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203		26.419	55.808
630	3. Povećanje vrednosti zaliha učinaka	204	9	2.618.940	3.333.410
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	205	9	4.315.683	162.916
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	10	180.059	131.670
	II. POSLOVNI RASHODI	207		17.070.185	16.421.841
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208	11	313.503	241.571
51	2. Troškovi materijala	209	12	4.416.085	4.174.236
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	13	5.320.887	4.668.583
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	14	510.912	513.322
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	15	6.508.798	6.824.129
	III. POSLOVNA DOBIT	213		860.785	406.666
	IV. POSLOVNI GUBITAK	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	16	1.932.734	1.664.121
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	16	2.056.287	1.413.099
67,68	VII. OSTALI PRIHODI	217	17	394.071	538.352
57,58	VIII. OSTALI RASHODI	218	17	293.491	234.399
	IX. DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	219		837.812	961.641
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	220			
69-59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59-69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222	18	565	147
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	223		837.247	961.494
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		49.653	59.182
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		11.167	
723	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			9.850
	D. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCU	228			
	Đ. NETO DOBITAK	229		776.427	912.162
	E. NETO GUBITAK	230			
	Ž. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGAČIMA	231		74.390	143.210
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PL	232		702.037	768.952
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2008. godine

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	A K T I V A				
	A. STALNA IMOVINA	001		8.123.725	6.790.232
00	I. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		93.924	59.533
	IV. NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	005		5.796.586	4.604.197
020,022,023,02 6,027(deo),028 (deo),029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	20	5.607.367	4.416.268
024,027(deo) i 028(deo)	2. Investicione nekretnine	007	20	189.219	187.929
021,025,027 (deo) i 028(deo)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	009		2.233.215	2.126.502
030 do 032,039(deo)	1. Učešća u kapitalu	010	22	814.958	1.056.809
033 do 038,039(deo) minus 037	2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	011	22	1.418.257	1.069.693
	B. OBRтна IMOVINA	012		15.775.264	14.296.485
10 do 13,15	I. ZALIHE	013	23	6.433.734	6.879.025
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		31.093	285.717
	III. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	015		9.310.437	7.131.743
20,21 i 22, osim 223	1. Potraživanja	016	24	4.314.782	3.320.347
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	017	24	33.950	44.531
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	25	542.480	604.023
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	26	3.085.355	2.358.656
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i AVR	020		1.333.870	804.186
288	III. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	021		17	1.667
	V. POSLOVNA IMOVINA	022		23.899.006	21.088.384
29	G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	D. UKUPNA AKTIVA	024		23.899.006	21.088.384
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	025	39	18.160.619	6.317.714

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2008. godine-nastavak

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	P A S I V A				
	A. KAPITAL	101		8.077.625	7.325.969
30	I. OSNOVNI I OSTALI KAPITAL	102	27	3.664.961	3.533.402
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	28	486.455	451.023
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	29	929.183	1.021.221
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HV	106	29	61.565	
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HV	107	29	11.751	
34	VII. NERASPOREĐENA DOBIT	108	30	3.065.617	2.420.442
35	VIII. GUBITAK	109	30	114.978	100.119
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110	27	3.427	
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE	111		15.757.015	13.707.258
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	112	31	478.551	529.413
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE	113		2.621.698	1.275.616
414,415	1. Dugoročni krediti	114	32	2.444.845	1.091.308
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugoročne obaveze	115	33	176.853	184.308
	III. KRATKOROČNE OBAVEZE	116		12.656.766	11.902.229
42 osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	34	1.450.132	1.457.867
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	35	9.373.300	8.998.408
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	36	658.421	706.335
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda i PVR	121	37	1.163.149	713.485
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		11.764	26.134
498	IV. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		64.366	55.157
	V. UKUPNA PASIVA	124		23.899.006	21.088.384
89	G. VANBILANSNA PASIVA	125	39	18.160.619	6.317.714
	MANJINSKI INTERES (U KAPITALU)			924.726	877.871

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

(u hiljadama dinara)

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	301	19.961.327	18.177.442
1. Prodaja i primljeni avansi	302	19.657.289	17.359.008
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	101.165	30.383
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	202.873	788.051
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	305	19.626.113	16.512.745
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	13.565.909	11.196.639
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	4.900.338	4.112.849
3. Plaćene kamate	308	373.637	195.242
4. Porez na dobitak	309	145.217	122.315
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	641.012	885.700
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	311	335.214	1.664.697
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	312		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	313	428.339	746.174
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	2.924	87.357
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	84.591	33.784
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	173.992	532.593
4. Primljene kamate	317	91.775	46.344
5. Primljene dividende	318	75.057	46.096
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	319	1.297.602	1.463.766
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320	18.009	262
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	1.021.601	593.163
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	257.992	870.341
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	324	869.263	717.592

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – Nastavak

u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

(u hiljadama dinara)

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća Godina	Prethodna godina
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	325	2.290.846	1.767.978
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326	19	212
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327	1.960.306	841.635
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328	330.521	926.131
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	329	881.446	1.570.226
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330	3.427	
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	741.321	1.218.133
3. Finansijski lizing	332	54.562	146.519
4. Isplaćene dividende	333	82.136	205.574
III. Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	334	1.409.400	197.752
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	335		
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE	336	22.680.512	20.691.594
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE	337	21.805.161	19.546.737
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE	338	875.351	1.144.857
E. NETO ODLIV GOTOVINE	339		
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	340	2.358.656	1.309.046
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	341	382.407	185.947
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	342	531.059	281.194
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	343	3.085.355	2.358.656

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

U 000 dinara

red.broj	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, 322)	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Nerealizovani dobitci po osnovu hv (332)	Nerealizovani gubici po osnovu hv (333)	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	UKUPNO	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
1	AOP	401	414	427	440	453	466	479	492	505	518	531	544	557
	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 2007	3.498.331	49.353		232.491	180.776	915.883			1.939.979	90.121		6.726.692	
2	AOP	402	415	428	441	454	467	480	493	506	519	532	545	558
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini -povećanje													
3	AOP	403	416	429	442	455	468	481	494	507	520	533	546	559
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini -smanjenje													
4	AOP	404	417	430	443	456	469	482	495	508	521	534	547	560
	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2007 (r.br.1+2-3)	3.498.331	49.353		232.491	180.776	915.883			1.939.979	90.121		6.726.692	
5	AOP	405	418	431	444	457	470	483	496	509	522	535	548	561
	Ukupna povećanja u prethodnoj godini		39.984			37.827	255.954			1.108.835	9.998		1.432.602	
6	AOP	406	419	432	445	458	471	484	497	510	523	536	549	562
	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	52.625	1.641			71	150.616			628.372			833.325	
7	AOP	407	420	433	446	459	472	485	498	511	524	537	550	563
	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2007 (r.br. 4+5-6)	3.445.706	87.696		232.491	218.532	1.021.221			2.420.442	100.119		7.325.969	
8	AOP	408	421	434	447	460	473	486	499	512	525	538	551	564
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini -povećanje													
9	AOP	409	422	435	448	461	474	487	500	513	526	539	552	565
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini -smanjenje													
10	AOP	410	423	436	449	462	475	488	501	514	527	540	553	566
	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2008 (r.br.7+8-9)	3.445.706	87.696		232.491	218.532	1.021.221			2.420.442	100.119		7.325.696	
11	AOP	411	424	437	450	463	476	489	502	515	528	541	554	567
	Ukupna povećanja u tekućoj godini	314.047	15.593			49.423	194.006	191.613	45.562	1.911.739	27.266	3.427	2.600.166	
12	AOP	412	425	438	451	464	477	490	503	516	529	542	555	568
	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	196.112	1.969		3.987	10.004	286.044	130.048	33.811	1.266.564	12.407		1.848.510	
13	AOP	413	426	439	452	465	478	491	504	517	530	543	556	569
	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2008 (r.br. 10+11-12)	3.563.641	101.320		228.504	257.951	929.183	61.565	11.751	3.065.617	114.978	3.427	8.077.625	

**KONSOLIDOVANI STATISTIČKI ANEKS
ZA 2008. GODINU**

I OPŠTI PODACI O PRAVNOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za veličinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasništvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (fizičkih ili pravnih) lica koja imaju učešće u kapitalu	604		
5. Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	2.535	2.606

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOŠKIH SREDSTAVA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara		
			Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol 4-5)
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na početku godine	606	170.284	110.751	59.533
	1.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	607	51.291		51.291
	1.3. Smanjenje (otuđenje, rashodovanje i obezvređenje) u toku godine	608	2.927		16.900
	1.4. Revalorizacija u toku godine	609			
	1.5. Stanje na kraju godine	610	218.648	124.724	93.924
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva				
	2.1. Stanje na početku godine	611	9.847.937	5243.740	4.604.197
	2.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	612	2.007.577		2.007.577
	2.3. Smanjenje (otuđenje, rashodovanje i obezvređenje) u toku godine	613	460.890		815.188
	2.4. Revalorizacija u toku godine	614			
	2.5. Stanje na kraju godine	615	11.394.624	5.598.038	5.796.586

III STRUKTURA ZALIHA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
10	1. Zalihe materijala	616	1.063.176	598.560
11	2. Nedovršena proizvodnja	617	3.996.279	5.508.653
12	3. Gotovi proizvodi	618	486.777	269.187
13	4. Roba	619	25.930	22.319
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	31.093	285.717
15	6. Dati avansi	621	861.572	480.306
	7. SVEGA	622	6.464.827	7.164.742

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	3.563.641	3.483.963
	u tome strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ograničenom odgovornošću	625		
	u tome strani kapital	626		
302	3. Ulozi članova ortačkog i komanditnog društva	627		
	u tome strani kapital	628		
303	4. Državni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadružni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	101.320	49.439
30	SVEGA	633	3.664.961	3.533.402

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Broj akcija kao ceo broj iznosi u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	1. Obične akcije			
	1.1. Broj običnih akcija	634	9.790.552	9.413.315
deo 300	1.2. Nominalna vrednost običnih akcija - ukupno	635	3.563.641	3.483.963
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	SVEGA	638	3.563.641	3.483.963

VI POTRAŽIVANJA I OBAVEZE

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639≤016)	639	3.988.127	3.320.347
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640≤0117)	640	8.883.550	8.998.408
deo 228	3. Potraživanja u toku godine od društava za osiguranje za naknadu štete (dugovni promet bez početnog stanja)	641	4.671	
27	4. PDV plaćen prilikom nabavke robe i usluga (dugovni promet bez početnog stanja)	642	1.101.784	909.814
43	5. Obaveze iz poslovanja (potražni promet bez početnog stanja)	643	14.700.837	11.864.878
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potražni promet bez početnog stanja)	644	3.309.516	1.691.615
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	645	316.215	228.346
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	646	626.838	356.216
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, učešće u dobitku i lična primanja poslodavaca (potražni promet bez početnog stanja)	647	488.160	313.540
465	10. Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru (potražni promet bez početnog stanja)	648	13.290	7.442
47	11. PDV naplaćen prilikom prodaje proizvoda, robe i usluga (potražni promet bez početnog stanja)	649	1.445.524	1.117.948
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	34.878.512	28.808.607

VII DRUGI TROŠKOVI I RASHODI

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
513	1. Troškovi goriva i energije	651	713.311	435.034
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	4.148.602	3.448.013
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	574.862	505.340
522,523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizičkim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	80.150	120.268
526	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	41.125	34.084
529	6. Ostali lični rashodi i naknade	656	476.148	536.728
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	5.044.403	5.701.417
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	358.512	197.649
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		1.044
536,537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660	3.664	4.031
540	11. Troškovi amortizacije	661	486.488	455.860
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	46.665	76.005
553	13. Troškovi platnog prometa	663	202.799	189.655
554	14. Troškovi članarina	664	10.171	8.752
555	15. Troškovi poreza	665	276.209	236.159
556	16. Troškovi doprinosa	666	318	6.429
562	17. Rashodi kamata	667	255.092	197.687
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	319.388	191.262
deo 560, deo 561, i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	133.787	77.568
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	14.103	34.600
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	13.192.577	12.457.585

VIII DRUGI PRIHODI

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	506.229	461.483
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	673		601
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		993
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	23.974	20.302
651	5. Prihodi od članarina	676	27	550
deo 660, deo 661 i deo 662	6. Prihodi od kamata	677	165.235	117.752
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	78.391	32.511
deo 660, deo 661, i deo 669	8. Prihodi po osnovu dividendi i učešća u dobitku	679	549.553	354.603
	9. Kontrolni zbir (od 672 do 679)	680	1.323.409	988.795

IX OSTALI PODACI

OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1. Obaveze za akcize	681		
2. Obračunate carine i druge uvozne dažbine (ukupan godišnji iznos prema obračunu)	682	6.081	2.718
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regres i pokriće tekućih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Priljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih ili fizičkih lica	686	8.065	
7. Lična primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688	14.146	2.718

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD

**NAPOMENE UZ
KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2008. GODINU**

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA 2008. GODINU**

S A D R Ž A J

	Strana
Konsolidovani bilans uspeha	3
Konsolidovani bilans stanja	4-5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	6-7
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	8
Konsolidovani statistički aneks	9-12
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	13-49

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA
u periodu od 01. 01. do 31. 12. 2008. godine

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI	201		17.930.970	16.828.507
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202	8	19.421.235	13.470.535
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203		26.419	55.808
630	3. Povećanje vrednosti zaliha učinaka	204	9	2.618.940	3.333.410
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	205	9	4.315.683	162.916
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	10	180.059	131.670
	II. POSLOVNI RASHODI	207		17.070.185	16.421.841
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208	11	313.503	241.571
51	2. Troškovi materijala	209	12	4.416.085	4.174.236
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	13	5.320.887	4.668.583
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	14	510.912	513.322
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	15	6.508.798	6.824.129
	III. POSLOVNA DOBIT	213		860.785	406.666
	IV. POSLOVNI GUBITAK	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	16	1.932.734	1.664.121
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	16	2.056.287	1.413.099
67,68	VII. OSTALI PRIHODI	217	17	394.071	538.352
57,58	VIII. OSTALI RASHODI	218	17	293.491	234.399
	IX. DOBIT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	219		837.812	961.641
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	220			
69-59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59-69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222	18	565	147
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	223		837.247	961.494
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		49.653	59.182
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		11.167	
723	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			9.850
	D. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCU	228			
	Đ. NETO DOBITAK	229		776.427	912.162
	E. NETO GUBITAK	230			
	Ž. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGAČIMA	231		74.390	143.210
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PL	232		702.037	768.952
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2008. godine

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	A K T I V A				
	A. STALNA IMOVINA	001		8.123.725	6.790.232
00	I. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		93.924	59.533
	IV. NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA	005		5.796.586	4.604.197
020,022,023,02 6,027(deo),028 (deo),029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	20	5.607.367	4.416.268
024,027(deo) i 028(deo)	2. Investicione nekretnine	007	20	189.219	187.929
021,025,027 (deo) i 028(deo)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	009		2.233.215	2.126.502
030 do 032,039(deo)	1. Učešća u kapitalu	010	22	814.958	1.056.809
033 do 038,039(deo) minus 037	2. Ostali dugoročni finansijski plasmani	011	22	1.418.257	1.069.693
	B. OBRтна IMOVINA	012		15.775.264	14.296.485
10 do 13,15	I. ZALIHE	013	23	6.433.734	6.879.025
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		31.093	285.717
	III. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	015		9.310.437	7.131.743
20,21 i 22, osim 223	1. Potraživanja	016	24	4.314.782	3.320.347
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	017	24	33.950	44.531
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	25	542.480	604.023
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	26	3.085.355	2.358.656
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i AVR	020		1.333.870	804.186
288	III. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	021		17	1.667
	V. POSLOVNA IMOVINA	022		23.899.006	21.088.384
29	G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	D. UKUPNA AKTIVA	024		23.899.006	21.088.384
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	025	39	18.160.619	6.317.714

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA

na dan 31. decembra 2008. godine-nastavak

(u hiljadama dinara)

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
	P A S I V A				
	A. KAPITAL	101		8.077.625	7.325.969
30	I. OSNOVNI I OSTALI KAPITAL	102	27	3.664.961	3.533.402
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	28	486.455	451.023
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	29	929.183	1.021.221
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HV	106	29	61.565	
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HV	107	29	11.751	
34	VII. NERASPOREĐENA DOBIT	108	30	3.065.617	2.420.442
35	VIII. GUBITAK	109	30	114.978	100.119
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110	27	3.427	
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE	111		15.757.015	13.707.258
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	112	31	478.551	529.413
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE	113		2.621.698	1.275.616
414,415	1. Dugoročni krediti	114	32	2.444.845	1.091.308
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugoročne obaveze	115	33	176.853	184.308
	III. KRATKOROČNE OBAVEZE	116		12.656.766	11.902.229
42 osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117	34	1.450.132	1.457.867
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	35	9.373.300	8.998.408
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	36	658.421	706.335
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda i PVR	121	37	1.163.149	713.485
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		11.764	26.134
498	IV. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	123		64.366	55.157
	V. UKUPNA PASIVA	124		23.899.006	21.088.384
89	G. VANBILANSNA PASIVA	125	39	18.160.619	6.317.714
	MANJINSKI INTERES (U KAPITALU)			924.726	877.871

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

(u hiljadama dinara)

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	301	19.961.327	18.177.442
1. Prodaja i primljeni avansi	302	19.657.289	17.359.008
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	101.165	30.383
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	202.873	788.051
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	305	19.626.113	16.512.745
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	13.565.909	11.196.639
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	4.900.338	4.112.849
3. Plaćene kamate	308	373.637	195.242
4. Porez na dobitak	309	145.217	122.315
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	641.012	885.700
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	311	335.214	1.664.697
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	312		
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	313	428.339	746.174
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	2.924	87.357
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315	84.591	33.784
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	173.992	532.593
4. Primljene kamate	317	91.775	46.344
5. Primljene dividende	318	75.057	46.096
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	319	1.297.602	1.463.766
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320	18.009	262
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	1.021.601	593.163
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	257.992	870.341
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	323		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	324	869.263	717.592

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA – Nastavak

u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

(u hiljadama dinara)

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća Godina	Prethodna godina
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	325	2.290.846	1.767.978
1. Uvećanje osnovnog kapitala	326	19	212
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	327	1.960.306	841.635
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	328	330.521	926.131
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	329	881.446	1.570.226
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330	3.427	
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	741.321	1.218.133
3. Finansijski lizing	332	54.562	146.519
4. Isplaćene dividende	333	82.136	205.574
III. Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	334	1.409.400	197.752
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	335		
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE	336	22.680.512	20.691.594
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE	337	21.805.161	19.546.737
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE	338	875.351	1.144.857
E. NETO ODLIV GOTOVINE	339		
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	340	2.358.656	1.309.046
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	341	382.407	185.947
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	342	531.059	281.194
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	343	3.085.355	2.358.656

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2008. do 31.12.2008. godine

U 000 dinara

red.broj	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 321, 322)	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Nerealizovani dobitci po osnovu hv (332)	Nerealizovani gubici po osnovu hv (333)	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	UKUPNO	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
1	AOP	401	414	427	440	453	466	479	492	505	518	531	544	557
	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 2007	3.498.331	49.353		232.491	180.776	915.883			1.939.979	90.121		6.726.692	
2	AOP	402	415	428	441	454	467	480	493	506	519	532	545	558
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini -povećanje													
3	AOP	403	416	429	442	455	468	481	494	507	520	533	546	559
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini -smanjenje													
4	AOP	404	417	430	443	456	469	482	495	508	521	534	547	560
	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2007 (r.br.1+2-3)	3.498.331	49.353		232.491	180.776	915.883			1.939.979	90.121		6.726.692	
5	AOP	405	418	431	444	457	470	483	496	509	522	535	548	561
	Ukupna povećanja u prethodnoj godini		39.984			37.827	255.954			1.108.835	9.998		1.432.602	
6	AOP	406	419	432	445	458	471	484	497	510	523	536	549	562
	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	52.625	1.641			71	150.616			628.372			833.325	
7	AOP	407	420	433	446	459	472	485	498	511	524	537	550	563
	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2007 (r.br. 4+5-6)	3.445.706	87.696		232.491	218.532	1.021.221			2.420.442	100.119		7.325.969	
8	AOP	408	421	434	447	460	473	486	499	512	525	538	551	564
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini -povećanje													
9	AOP	409	422	435	448	461	474	487	500	513	526	539	552	565
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini -smanjenje													
10	AOP	410	423	436	449	462	475	488	501	514	527	540	553	566
	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2008 (r.br.7+8-9)	3.445.706	87.696		232.491	218.532	1.021.221			2.420.442	100.119		7.325.696	
11	AOP	411	424	437	450	463	476	489	502	515	528	541	554	567
	Ukupna povećanja u tekućoj godini	314.047	15.593			49.423	194.006	191.613	45.562	1.911.739	27.266	3.427	2.600.166	
12	AOP	412	425	438	451	464	477	490	503	516	529	542	555	568
	Ukupna smanjenja u tekućoj godini	196.112	1.969		3.987	10.004	286.044	130.048	33.811	1.266.564	12.407		1.848.510	
13	AOP	413	426	439	452	465	478	491	504	517	530	543	556	569
	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2008 (r.br. 10+11-12)	3.563.641	101.320		228.504	257.951	929.183	61.565	11.751	3.065.617	114.978	3.427	8.077.625	

**KONSOLIDOVANI STATISTIČKI ANEKS
ZA 2008. GODINU**

I OPŠTI PODACI O PRAVNOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuća godina	Prethodna godina
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za veličinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasništvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (fizičkih ili pravnih) lica koja imaju učešće u kapitalu	604		
5. Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	2.535	2.606

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOŠKIH SREDSTAVA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara		
			Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol 4-5)
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na početku godine	606	170.284	110.751	59.533
	1.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	607	51.291		51.291
	1.3. Smanjenje (otuđenje, rashodovanje i obezvređenje) u toku godine	608	2.927		16.900
	1.4. Revalorizacija u toku godine	609			
	1.5. Stanje na kraju godine	610	218.648	124.724	93.924
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva				
	2.1. Stanje na početku godine	611	9.847.937	5243.740	4.604.197
	2.2. Povećanja (nabavke) u toku godine	612	2.007.577		2.007.577
	2.3. Smanjenje (otuđenje, rashodovanje i obezvređenje) u toku godine	613	460.890		815.188
	2.4. Revalorizacija u toku godine	614			
	2.5. Stanje na kraju godine	615	11.394.624	5.598.038	5.796.586

III STRUKTURA ZALIHA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
10	1. Zalihe materijala	616	1.063.176	598.560
11	2. Nedovršena proizvodnja	617	3.996.279	5.508.653
12	3. Gotovi proizvodi	618	486.777	269.187
13	4. Roba	619	25.930	22.319
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	31.093	285.717
15	6. Dati avansi	621	861.572	480.306
	7. SVEGA	622	6.464.827	7.164.742

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
300	1. Akcijski kapital	623	3.563.641	3.483.963
	u tome strani kapital	624		
301	2. Udeli društva sa ograničenom odgovornošću	625		
	u tome strani kapital	626		
302	3. Ulozi članova ortačkog i komanditnog društva	627		
	u tome strani kapital	628		
303	4. Državni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadružni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	101.320	49.439
30	SVEGA	633	3.664.961	3.533.402

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Broj akcija kao ceo broj iznosi u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	1. Obične akcije			
	1.1. Broj običnih akcija	634	9.790.552	9.413.315
deo 300	1.2. Nominalna vrednost običnih akcija - ukupno	635	3.563.641	3.483.963
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	SVEGA	638	3.563.641	3.483.963

VI POTRAŽIVANJA I OBAVEZE

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
20	1. Potraživanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639≤016)	639	3.988.127	3.320.347
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640≤0117)	640	8.883.550	8.998.408
deo 228	3. Potraživanja u toku godine od društava za osiguranje za naknadu štete (dugovni promet bez početnog stanja)	641	4.671	
27	4. PDV plaćen prilikom nabavke robe i usluga (dugovni promet bez početnog stanja)	642	1.101.784	909.814
43	5. Obaveze iz poslovanja (potražni promet bez početnog stanja)	643	14.700.837	11.864.878
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potražni promet bez početnog stanja)	644	3.309.516	1.691.615
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	645	316.215	228.346
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potražni promet bez početnog stanja)	646	626.838	356.216
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, učešće u dobitku i lična primanja poslodavaca (potražni promet bez početnog stanja)	647	488.160	313.540
465	10. Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru (potražni promet bez početnog stanja)	648	13.290	7.442
47	11. PDV naplaćen prilikom prodaje proizvoda, robe i usluga (potražni promet bez početnog stanja)	649	1.445.524	1.117.948
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	34.878.512	28.808.607

VII DRUGI TROŠKOVI I RASHODI

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
513	1. Troškovi goriva i energije	651	713.311	435.034
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	4.148.602	3.448.013
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	574.862	505.340
522,523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizičkim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	80.150	120.268
526	5. Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	41.125	34.084
529	6. Ostali lični rashodi i naknade	656	476.148	536.728
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	5.044.403	5.701.417
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	358.512	197.649
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		1.044
536,537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660	3.664	4.031
540	11. Troškovi amortizacije	661	486.488	455.860
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	46.665	76.005
553	13. Troškovi platnog prometa	663	202.799	189.655
554	14. Troškovi članarina	664	10.171	8.752
555	15. Troškovi poreza	665	276.209	236.159
556	16. Troškovi doprinosa	666	318	6.429
562	17. Rashodi kamata	667	255.092	197.687
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	319.388	191.262
deo 560, deo 561, i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669	133.787	77.568
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	14.103	34.600
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	13.192.577	12.457.585

VIII DRUGI PRIHODI

Grupa računa, račun	OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
			Tekuća godina	Prethodna godina
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	506.229	461.483
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	673		601
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		993
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	23.974	20.302
651	5. Prihodi od članarina	676	27	550
deo 660, deo 661 i deo 662	6. Prihodi od kamata	677	165.235	117.752
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po računima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	78.391	32.511
deo 660, deo 661, i deo 669	8. Prihodi po osnovu dividendi i učešća u dobitku	679	549.553	354.603
	9. Kontrolni zbir (od 672 do 679)	680	1.323.409	988.795

IX OSTALI PODACI

OPIS	AOP	Iznos u 000 dinara	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1. Obaveze za akcize	681		
2. Obračunate carine i druge uvozne dažbine (ukupan godišnji iznos prema obračunu)	682	6.081	2.718
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Državna dodeljivanja za premije, regres i pokriće tekućih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Priljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih ili fizičkih lica	686	8.065	
7. Lična primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688	14.146	2.718

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

1. OSNOVNI PODACI O PREDUZEĆU

Sistem "Energoprojekt", Beograd (dalje u tekstu Sistem) sačinjava matično akcionarsko društvo – "Energoprojekt Holding" a.d., Beograd (dalje u tekstu "EP Holding") i 12 zavisnih društava (9 akcionarskih društava i 3 društva sa ograničenom odgovornošću), kao i dva pridružena društva (1 društvo sa ograničenom odgovornošću i 1 akcionarsko društvo) kod kojih je učešće u kapitalu 50% i manje. U okviru matičnog i zavisnih društava organizovane su jedinice za izvođenje investicionih radova i sopstvena društva u inostranstvu, koje zajedno obavljaju izgradnju, projektovanje, opremanje, studije, istraživanje, programiranje investicionih objekata i sistema i promet robe i usluga.

Sistem Energoprojekt je u 2008. godini organizovan na sledeći način:

Delatnost	Broj društava	Broj jedinica za izvođenje investic. radova u inostranstvu	
		Broj društava	Broj društava u inostranstvu
Projektovanje i istraživanje	4	29	6
Izgradnja i opremanje	3	43	7
Promet	1	-	-
Holding	1	-	8
Ostalo	6	-	1
Ukupno	15	72	22

Sedište matičnog i zavisnih društava je ulica Bulevar Mihaila Pupina broj 12, Novi Beograd.

Energoprojekt je na dan 31.12.2008. godine imao ukupno 2.774 zaposlenih radnika, (2007. godine – 2.767) ne računajući lokalnu radnu snagu ino-entiteta.

Akcije Energoprojekt Holding a.d. se kotiraju na Beogradskoj berzi – listing A, dok se akcijama određenog broja zavisnih društava trguje na vanberzanskom tržištu Beogradske berze.

2. GRUPA ZA KONSOLIDACIJU

Grupu za konsolidaciju čine matično društvo EP Holding i niže navedena zavisna i pridružena društva u zemlji, kao i zavisna društva u inostranstvu - ino-kompanije date u nastavku:

Zavisna i povezana društva u zemlji:

Red. br.	N a z i v	% vlasništva
<i>Izgradnja i opremanje</i>		
1.	EP Visokogradnja a.d.	92,39
2.	EP Niskogradnja a.d.	93,32
3.	EP Oprema a.d.	67,87
<i>Projektovanje i istraživanje</i>		
4.	EP Urbanizam i arhitektura a.d.	94,40
5.	EP Industrija a.d.	62,77
6.	EP Entel a.d.	86,26
7.	EP Hidroinženjering a.d.	94,84

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

	<i>Ostalo</i>	
8.	EP Energodata a.d.	95,05
9.	EP Ingraf d.o.o.	100,00
10.	EP Promet d.o.o.	100,00
11.	EP Garant a.d.o.	64,13
12.	Be Company d.o.o.	100,00
	<i>Pridružena društva</i>	
13.	Enjub d.o.o.	50,00
14.	Energo Broker a.d.	28,60

Od navedenih zavisnih društava u zemlji prvih osam su i sama matična društva koja su sastavljala konsolidovane finansijske izveštaja.

Zavisna društva u inostranstvu – ino kompanije:

Red. br.	N a z i v	% vlasništva
1.	Zecco LTD, Zambia	100,00
2.	Energogvineja, Gvineja	100,00
3.	INEC Engineering Co.Ltd.,London, Velika Britanija	100,00
4.	Energoprojekt Middle East(L.L.C.)Dubai,UAE	100,00
5.	ENCOM GmbH, Frankfurt, Nemačka	100,00
6.	Energoprojekt (M) Sdn. Bhd., Malezija	100,00
7.	Nana off Shore, Lebanon	100,00
8.	Energoprojekt Montenegro d.o.o., Herceg Novi, Crna Gora	100,00

Jedan broj gore navedenih društava u inostranstvu (Energoprojekt Middle East LLC Dubai, UAE, Energoprojekt (M) Sdn. Bhd., Malezija, Energogvineja, Gvineja i Zecco LTD, Zambia) je registrovan kao vlasništvo EP Holdinga, mada ih koordiniraju i njima upravljaju određena zavisna društva.

Energoprojekt Holding a.d. je 09.07.2008. godine osnovao društvo sa ograničenom odgovornošću u Crnoj Gori, Herceg Novom, po Rešenju Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja br.300-023-02-00790/2008-12.

Odlukom Upravnog odbora pored gore navedene kompanije u konsolidaciju na nivou Sistema uključene su i Be Company d.o.o., Beograd (raščišćeni imovinsko-pravni i vlasnički odnosi) i IC Nana off Shore, Lebanon (dobijena relevantna vlasnička dokumentacija).

Počev od 1. januara 2004.godine, poslovanje ino-zaključaka se obuhvata u okviru pojedinačnih finansijskih izveštaja društava.

Detaljan pregled ino-kompanija i ino-zaključaka koji su konsolidovani u prvostepenoj konsolidaciji u okviru osam zavisnih društava dat je u odvojenim konsolidovanim finansijskim izveštajima tih društava.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

3. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji o kojima izveštavamo su sastavljeni u skladu sa *Zakonom o računovodstvu i reviziji* („Službeni glasnik RS“ 46/2006) i propisima donetim na osnovu tog zakona, primenom računovodstvenih politika iznetih u napomeni 6. ovog izveštaja i opšteprihvaćenom praksom u Republici Srbiji.

Konsolidovani Finansijski izveštaji Sistema prikazani su u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik RS“, br. 114/06 i 119/08).

3.1. Funkcionalna i valuta za prezentaciju

Iznosi u konsolidovanim finansijskim izveštajima su iskazani u hiljadama dinara (RSD). RSD predstavlja funkcionalnu i valutu za prezentaciju (izveštajnu valutu) Društava u Sistemu. Sve transakcije koje se obavljaju u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Iznosi u finansijskim izveštajima su prikazani u hiljadama RSD, odnosno u funkcionalnoj valuti koja je domicilna valuta važećim na dan bilansiranja – 31.12.2008. godine.

Usporedni podaci prikazani su u hiljadama RSD važećim na dan 31.12.2007. godine.

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za kursiranje monetarnih sredstava i obaveza bili su sledeći:

	31.12.2008.	31.12.2007.
EUR	88,6010	79,2362
USD	62,9000	53,7267

Primenjeni prosečni godišnji kursevi valuta za pozicije bilansa uspeha u 2008. godini bili su:

	31.12.2008.	31.12.2007.
EUR	81,45	79,96
USD	55,82	58,39

4. PROCENE I PROSUĐIVANJA RUKOVODSTVA

Priprema konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa MRS i MSFI zahteva da rukovodstvo vrši procene, prosuđivanja i pretpostavke koje se odražavaju na izveštajne iznose aktive, pasive, prihoda i rashoda. Ostvareni rezultati mogu da se razlikuju od procenjenih.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

5. KONSOLIDACIJA

5.1. Zavisna društva

Zavisna odnosno kontrolisana društva su ona nad kojima "EP Holding" ima, direktno ili indirektno, vlasništvo veće od 50% ili više od polovine glasačkih prava, odnosno mogućnost da kontroliše operacije ovih društava. Primenjeni metod konsolidacije za ova društva je metod potpunog konsolidovanja. Svi interni odnosi i transakcije unutar grupe za konsolidovanje su eliminisani u postupku konsolidacije. Manjinski interes je iskazan posebno.

5.2. Pridružena društva

Pridružena društva su ona nad kojima Grupa ima značajan uticaj, ali ne i kontrolu, odnosno kod kojih poseduje vlasnička i glasačka prava između 20% i 50%. Primenjeni metod konsolidovanja za pridružena društva, kao i za zavisna društva kod kojih postoje značajna ograničenja u kontroli i transferu dobitaka je metod aktuelizovanog učešća u kapitalu (*Equity method*). Primenom ovog metoda učešća u kapitalu se koriguju za ostvareni dobitak ili gubitak tekuće godine tako da reflektuju učešće matičnog društva u neto imovini pridruženih društava. U slučaju da kumulirani gubitak prelazi nivo kapitala, učešće u kapitalu se svodi na nulu, a samo izuzetno ukoliko postoje neopozive ugovorne obaveze za pokriće gubitka razlika većeg gubitka u odnosu na kapital se priznaje kao rashod u matičnom društvu.

5.3. Zajednička društva

Za konsolidaciju zajednički kontrolisanih društava (*Joint Venture*) primenjen je metod proporcionalnog (kvotnog) konsolidovanja. Po ovom metodu u konsolidovane finansijske izveštaje Grupe se uključuje srazmerni deo (u odnosu na procenat vlasništva odnosno kontrole) prihoda i rashoda, kao i sredstava i obaveza iz finansijskih izveštaja zajedničkih društava.

Detaljna lista zavisnih, pridruženih i zajedničkih društava, koja sa matičnim društvom „EP Holding“ čine Grupnu za konsolidovanje Sistem "Energoprojekt", data je u napomeni 2.

5.4. Izveštavanje po segmentima

Segment poslovanja predstavlja deo imovine i poslovnih operacija koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim segmentima poslovanja. Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima.

6. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Od 2004. godine primenjuju se jedinstvene računovodstvene politika Sistema "Energoprojekt" uz obavezu da se, ukoliko se primenjene računovodstvene politike u pojedinim preduzećima razlikuju od zajedničkih politika, kvantifikuju i eliminišu efekti ovih razlika (ukoliko su materijalno značajni) prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja. U 2006. godini izvršene su izmene Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama u skladu sa novim Zakonom o računovodstvu i reviziji.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

U nastavku dajemo pregled najvažnijih primenjenih računovodstvenih politika:

(a) Pravila procenjivanja - osnovne pretpostavke

Finansijski izveštaji su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski izveštaji sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Izveštaja o novčanim tokovima), pružaju informacije ne samo o poslovnim promenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već takođe i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

Finansijski izveštaji su sastavljeni pod pretpostavkom da će Društvo da posluje neograničeni vremenski period i da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

(b) Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Sredstvo se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i kada sredstvo ima nabavnu vrednost ili cenu koštanja, ili vrednost koja može pouzdano da se izmeri.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi, proisteći iz podmirenja sadašnjih obaveza i kada se iznos obaveze koja će se podmiriti može pouzdano izmeriti.

Prihod se priznaje u bilansu uspeha kada je povećanje budućih ekonomskih koristi povezano s povećanjem sredstava ili smanjenjem obaveza koje mogu pouzdano da se izmere, odnosno da priznavanje prihoda nastaje istovremeno sa priznavanjem povećanja sredstava ili smanjenja obaveza.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri, odnosno da priznavanje rashoda nastaje istovremeno sa priznavanjem porasta obaveza ili smanjenjem sredstava.

Kapital se iskazuje u skladu sa finansijskim konceptom kapitala kao uloženi novac ili uložena kupovna moć i predstavlja neto imovinu Društva. Iz finansijskog koncepta kapitala proističe koncept očuvanja finansijskog kapitala. Očuvanje finansijskog kapitala meri se u nominalnim monetarnim jedinicama. Po ovom konceptu dobitak je zarađen samo ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda premašuje finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku perioda, nakon uključivanja bilo kakvih raspodela vlasnicima ili doprinosa vlasnika u toku godine.

(c) Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Izvršen je preračun novčanih sredstava, potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na dan finansijskih izveštaja. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale po tom osnovu su iskazane kao prihod ili rashod perioda.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

(d) Prihodi od prodaje

Prihodi od prodaje su iskazani u iznosu fakturisane realizacije, tj. izvršene prodaje do kraja obračunskog perioda, pod uslovom da je sa tim danom nastao dužničko-poverilački odnos i da je ispostavljena faktura. Prihod se meri po poštenoj vrednosti primljene nadoknade ili potraživanja, uzimajući u obzir iznos svih trgovačkih popusta i količinskih rabata koje društva iz Sistema odobre. Razlika između poštene vrednosti i nominalnog iznosa naknade priznaje se kao prihod od kamate. Prihod od prodaje se priznaje kada su zadovoljeni svi uslovi:

- Društvo je prenelo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva;
- Rukovodstvo Društva ne zadržava niti upliv na upravljanje u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti kontrolu nad prodatim proizvodima i robom;
- Kada je moguće da se iznos prihoda pouzdano izmeri;
- Kada je verovatno da će poslovna promena da bude praćena prilivom ekonomske koristi u Društvo i
- Kada se troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa poslovnom promenom mogu pouzdano da se izmere.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

Prihod od ugovora o izgradnji po fiksnoj ceni priznaje se po metodi procenta izvršenja, ugovorenih aktivnosti na dan bilansa stanja. Stepem izvršenja ugovora se izračunava kroz srazmeru između nastalih ugovornih troškova za izvršeni rad do datog datuma prema poslednjim procenjenim ukupnim ugovorenim troškovima (MRS 11).

(e) Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi, troškovi amortizacije i rezervisanja, troškovi proizvodnih usluga i nematerijalni troškovi.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

- Rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;
- Rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);
- Kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka sistemske i razumne alokacije;
- Rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;
- Rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

(f) Dobici i gubici

Dobici predstavljaju povećanje ekonomske koristi, a obuhvataju prihode koji se javljaju u slučaju prodaje stalne imovine po vrednosti većoj od njihove knjigovodstvene vrednosti, zatim nerealizovane dobitke po osnovu prodaje tržišnih hartija od vrednosti (u slučaju kada se vrednovanje hartija od vrednosti vrši po njihovim tržišnim vrednostima), kao i dobitke koji nastaju pri povećanju knjigovodstvene vrednosti stalne imovine usled prestanka delovanja uslova za smanjenje njihove vrednosti.

Gubici nastaju po osnovu prodaje imovine po cenama nižim od njene knjigovodstvene vrednosti, zatim po osnovu rashodovanja neotpisanih osnovnih sredstava, po osnovu šteta koje se mogu u celini ili delimično nadoknaditi od osiguravajućih društava, po osnovu primene principa impariteta (umanjenje vrednosti imovine).

(g) Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata, prihode i rashode od kursnih razlika i ostale finansijske prihode i rashode.

Prihodi od dividendi priznaju se kao prihod u godini kada se ustanovi pravo da se one isplate.

(h) Porez na dobitak

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa republičkih propisima. Poreska obaveza se obračunava po stopi od 10,00 % na oporezivi dobitak (u 2007. 10%). Oporezivi dobitak utvrđuje se u poreskom bilansu usklađivanjem dobitka iskazanog u bilansu uspeha, koji je sačinjen u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, za određene rashode i prihode saglasno poreskim propisima. Obračunati porez se umanjuje za poreske olakšice (ulaganja u osnovna sredstva u sopstvenoj registrovanoj delatnosti i ostale olakšice u skladu sa poreskim propisima, za koje Društva ispunjavaju uslove).

Porez na dobitak ino-entiteta obračunava se po propisima zemlje u kojoj se delatnost vrši.

(i) Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se rezerviše u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Iznos odloženog poreza na dobit se određuje na osnovu zakonskih poreskih stopa koje su u primeni.

Sredstva odloženog poreza na dobit se priznaju do obima u kome je verovatno da će budući oporezivi dobitak, u odnosu na koji privremene razlike mogu da se primene, biti na raspolaganju. Dozvoljeno je prebijanje odloženih poreskih sredstava i obaveza.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

(k) Primanja zaposlenih

/i/ Doprinosi za penziono osiguranje i ostale naknade

Društva u Sistemu vrše plaćanja Penzionom fondu Republike Srbije u ime svojih zaposlenih. Svi zaposleni su članovi gore navedenog penzionog fonda. Svi doprinosi obaveznom penzionom osiguranju se priznaju kao trošak i obaveza u momentu obračuna. Društva u Sistemu nemaju svoj penzioni plan ili plan naknada po prestanku radnog odnosa i, shodno tome, nema nikakvih obaveza po pitanju penzija.

/ii/ Doprinosi za zdravstveno osiguranje

Društva iz Sistema obračunavaju i izmiruju doprinose za zdravstveno osiguranje koji se u momentu obračuna priznaju kao trošak i obaveza.

/iii/ Otpremnina pri odlasku u penziju

Društva iz Sistema isplaćuju zaposlenima otpemninu pri odlasku u penziju u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom).

/iiii/ Otpremnina pri sporazumnom raskidu radnog odnosa

Otpremnina se isplaćuje i u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, odnosno u slučaju kada poslodavac i zaposleni zaključe sporazum o prestanku radnog odnosa u zamenu za otpremninu, o čemu se prethodno donosi odluka nadležnog organa poslodavca.

(j) Nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine

Nematerijalno ulaganje je određivo nemonetarno sredstvo bez fizičkog sadržaja koje Društvo može kontrolisati i od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

Nematerijalna ulaganja čine: goodwill, licence, koncesije, zaštitni znakovi, žigovi, računovodstveni softveri, franšize, ulaganja u razvoj proizvodnje novih proizvoda, procesa i uređaja, autorska prava, ulaganja na tuđim nekretninama, opremi i postrojenjima i sl.

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva:

- Koje Društvo drži za upotrebu u proizvodnji ili za isporuku robe ili pružanje usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe;
- Za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda;

Nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se kao sredstvo :

- Kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi po osnovu tog sredstva priticati u Društvo; i
- Kada nabavna vrednost ili cena koštanja tog sredstva može pouzdano da se izmeri;

Nabavke nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost nabavljenih sredstava uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja navedenih sredstava proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

U nabavnu vrednost ili cenu koštanja uključuju se i troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu u skladu sa MRS i MSFI.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznata nematerijalna ulaganja, nekretninu, postrojenja i opremu pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Naknadni izdatak se tretira kao dodatno ulaganje, ako:

- Dolazi do produženja korisnog veka trajanja, uključujući i povećanje kapaciteta;
- Se postiže značajno unapređenje kvaliteta proizvoda; i
- Se značajno smanjuju troškovi poslovanja u odnosu na troškove pre ulaganja.

Svaki drugi naknadni izdatak (troškovi servisiranja, tehničkog održavanja, manje popravke i ostalo) priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nakon što se prizna kao sredstvo, nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište, građevinski objekat ili i jedno i drugo) koju poseduje vlasnik ili zakupac po osnovu finansijskog lizinga (dugoročni zakup), radi ostvarivanja zarada od izdavanja nekretnine (izdavanjem u zakup) ili radi povećanja vrednosti nekretnine ili radi i jednog i drugog, a ne radi upotrebe za proizvodnju ili snabdevanje robom ili pružanja usluga ili za potrebe administrativnog poslovanja, ili prodaje u okviru redovnog poslovanja. Prema tome, investiciona nekretnina stvara tokove gotovine koji su u velikoj meri nezavisni od ostale imovine koju drži Društvo.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja. Pri početnom merenju, zavisni troškovi nabavke se uključuju u nabavnu vrednost ili cenu koštanja.

Naknadni izdaci koji se odnose na već priznatu investicionu nekretninu pripisuju se iskazanom iznosu te investicione nekretnine ako je verovatno, da će priliv budućih ekonomskih koristi biti veći od prvobitno procenjene stope prinosa te investicione nekretnine. Svi ostali naknadno nastali izdaci priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se mere prema njihovoj poštenoj vrednosti. Poštena vrednost se meri kao najverovatnija cena koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja, u skladu sa definicijom poštene vrednosti. To je najbolja cena koju prodavac realno može da dobije.

Dobitak ili gubitak nastao zbog promene poštene vrednosti investicione nekretnine uključuje se u neto

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

dobitak ili neto gubitak perioda u kojem je nastao.

(I) Amortizacija

Osnovicu za amortizaciju nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrednost ili cena koštanja po odbitku njihove preostale vrednosti.

Preostala vrednost nematerijalnih ulaganja smatra se jednakom nuli, osim kada:

- 1) Postoji ugovorna obaveza trećeg lica da otkupi to sredstvo na kraju njegovog preostalog veka trajanja ili
- 2) Za to sredstvo postoji aktivno tržište na kojem se može odrediti preostala vrednost i da će to tržište trajati i na kraju veka tog sredstva.

Za potrebe finansijskog izveštavanja, nematerijalna ulaganja otpisuju se putem proporcionalne stope amortizacije u roku od pet godina, osim ulaganja čije je vreme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Goodwill se ne amortizuje već se za njega obavezno pre sastavljanja finansijskih izveštaja sprovodi test obezvređenja u skladu sa MRS.

Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vekom trajanja ne obračunava se amortizacija.

Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od početka narednog meseca u odnosu na mesec kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa amortizacija nematerijalnih ulaganja vrši se prema važećim zakonskim propisima.

Interno nastali goodwill ne priznaje se kao nematerijalno ulaganje.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Osnovicu za amortizaciju nekretnina, postrojenja i opreme čine nabavna vrednost ili cena koštanja po odbitku preostale vrednosti sredstava.

Nekretnine, postrojenja i oprema amortizuju se na sistematskoj osnovi tokom korisnog veka upotrebe sredstva.

Za potrebe finansijskog izveštavanja, amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom tokom procenjenog korisnog veka upotrebe sredstva. Procenjeni korisni vek upotrebe sredstva po potrebi se preispituje i ako su očekivanja značajno različita od prethodnih procena, stope amortizacije se prilagođavaju za tekući i buduće periode.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, nekretnine, postrojenja i oprema se razvrstavaju i amortizuju po stopama koje su u skladu sa poreskim zakonodavstvom.

Obračun amortizacije počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Stope amortizacije koje su u primenu, su:

	(%)
Građevinski objekti	1,3-15,0
Pogonska oprema	5,0-25,0
Računari i pripadajuća oprema	20,0
Vozila	12,5-16,0
Nematerijalna ulaganja	20,0

(m) Finansijski plasmani

Finansijski plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mere po njihovoj nabavnoj vrednosti koja predstavlja poštnu vrednost nadoknade koja je data za njih. Troškovi transakcije se uključuju u početno merenje svih finansijskih sredstava.

Za potrebe merenja finansijskog sredstva nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se klasifikuju u četiri kategorije:

- (a) Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja, početno priznata po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak;
- (b) Ulaganja koja se drže do roka dospeća;
- (c) Zajmovi i potraživanja koji su potekli od strane društva i koji se ne drže radi trgovanja i
- (d) Finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje kao finansijsko sredstvo koje je raspoloživo za prodaju ukoliko sasvim ne pripada ni jednoj od ostale tri gore navedene kategorije finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo klasifikuje se kao finansijsko sredstvo koje se drži radi trgovanja, a ne kao finansijsko sredstvo koje je raspoloživo za prodaju, ukoliko je to sredstvo deo portfelja sličnih sredstava za koje postoji obrazac trgovanja radi ostvarivanja dobitka iz kratkoročnih kolebanja cena ili marže dilera.

Posle početnog priznavanja, društva mere finansijska sredstva, (uključujući i derivate koji su sredstva) po njihovim fer vrednostima, bez bilo kakvog umanjivanja za transakcione troškove koje može načiniti prilikom prodaje ili drugog otuđenja, osim:

- Zajmova i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospeća koja se mere po amortizovanoj ceni, primenom metoda efektivne kamatne stope;
- Ulaganja u vlasničke hartije koje se ne kotiraju na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano izmeriti, koja se mere po nabavnoj ceni.

U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, fer vrednost najčešće nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtevaju MSFI.

Priznati dobitak ili gubitak koji proizilazi iz promene u fer vrednosti finansijskog sredstva ili obaveze (koja nije deo odnosa zaštite) početno priznata po fer vrednosti kroz dobitak ili gubitak, priznaje se kao dobitak ili gubitak u bilansu uspeha, a kod finansijske imovine raspoložive za prodaju na revalorizacionim rezervama.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

(n) Zalihe

Zalihe robe mere se po nabavnoj vrednosti koju čini fakturna cena dobavljača, uvozne dažbine i drugi porezi (osim onih koje preduzeće može naknadno da povрати od poreskih vlasti), troškovi prevoza, manipulativni troškovi i drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha robe. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke robe.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha robe, vrši se po metodi prosečne ponderisane cene.

Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti, dok se zalihe materijala koji je proizveden kao sopstveni učinak preduzeća mere po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke, troškovi proizvodnje i drugi nastali troškovi neophodni za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

Troškovi nabavke zaliha obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje preduzeće može naknadno da povрати od poreskih vlasti), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala, vrši se po metodi prosečne ponderisane cene.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda nastaju kao rezultat proizvodnog procesa preduzeća. Ove zalihe mere se po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Troškovi sadržani u zalihama nedovršene proizvodnje i gotovim proizvodima obuhvataju troškove koji su direktno povezani sa jedinicama proizvoda (kao što je direktni materijal, direktna radna snaga), kao i fiksne i promenljive režijske troškove proizvodnje.

U cenu koštanja nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda ne mogu se uključiti troškovi uprave, kao i troškovi prodaje i marketinga.

Troškovi pozajmljivanja se uključuju u cenu koštanja zaliha.

(o) Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od eksternih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem kursu, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mere se po amortizovanoj vrednosti, ne uzimajući u obzir nameru društava da ih drže do dospeća.

Ukoliko postoji verovatnoća da društva neće biti u stanju da naplate sve dospele iznose (glavnicu i kamatu) prema ugovornim uslovima za date kredite, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospeća koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti, nastao je gubitak zbog obezvređivanja ili nenaplaćenih potraživanja.

Otpis kratkoročnih potraživanja i plasmana kod kojih postoji verovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem, dok se u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana, otpis, u celini ili delimično, vrši direktnim otpisivanjem.

Verovatnoća nemogućnosti naplate utvrđuje se u svakom konkretnom slučaju na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, odnosno likvidacija dužnika, prezaduženost, otuđenje imovine, prinudno poravnanje, vanparnično poravnanje, zastarelost, sudsko rešenje, akt upravnog organa, kao i u drugim slučajevima za koja društva poseduju verodostojnu dokumentaciju o nenaplativosti.)

(p) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo pretvoriti u poznate iznose gotovine i koji nisu pod uticajem značajnog rizika promene vrednosti i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključuju se u bilans stanja kao dugovanja po kreditima unutar tekućih obaveza, kao kratkoročne finansijske obaveze.

(r) Zakupi

Zakupi kod kojih zakupodavac zadržava značajan deo rizika i koristi od vlasništva klasifikuje se kao poslovni zakupi. Plaćanja izvršena po osnovu poslovnih zakupa terete bilans uspeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

(s) Obaveze po osnovu finansijskog lizinga

Lizing se kvalifikuje kao finansijski u slučaju kada značajni rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad predmetom lizinga prelaze na kupca, pri čemu formalno vlasništvo ne mora biti preneto.

Obaveza po osnovu finansijskog lizinga se iskazuje na dan bilansa u vrednosti umanjenoj za kamatu sadržanu u lizingu (sadašnja vrednost minimuma plaćanja lizinga). Kamata se alocira na obračunske periode u toku trajanja lizinga u skladu sa otplatnim planom.

U obaveze po osnovu finansijskog lizinga, ne ukalkulisavaju se na teret AVR obaveze za nedospelu kamatu, po otplatnom planu.

(t) Potencijalna sredstva i obaveze

Potencijalne obaveze se obelodanjuju, ali se ne priznaju, osim u slučajevima kada je odliv resursa verovatan i kada se priznaje rezervisanje u finansijskim izveštajima.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Postojanje potencijalnog sredstva se ne obelodanjuje, osim ukoliko je verovatan priliv ekonomskih koristi. Ukoliko je ostvarenje prihoda gotovo sigurno, sredstvo se može priznati u finansijskim izveštajima.

(u) Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamate, provizije i drugi troškovi koji nastaju u preduzeću u vezi sa pozajmljivanjem finansijskih sredstava u skladu sa MRS i MSFI.

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu, uključuju se u nabavnu vrednost ili cenu koštanja tog sredstva.

Ostali troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

(v) Obevređenje sredstava

Ukoliko u toku godine dođe do obevređenja sredstava, Upravni odbor društva na bazi obrazloženog predloga Generalnog direktora/direktora društva utvrđuje da li postoje indikatori koji ukazuju da je došlo do obevređenja sredstava u skladu sa MRS, kao i da li postoje indikatori koji ukazuju da je došlo do smanjenja ranije priznatog obevređenja tih sredstava.

U slučaju postojanja tih indikatora, Upravni odbor donosi odluku o iznosu obevređenja ili iznosu za koji ranije priznata obevređenja treba ukinuti.

Na kraju godine, Upravni odbor na bazi obrazloženog predloga Generalnog direktora/direktora društva i popisne komisije donosi odluku o iznosu obevređenja sredstava ili iznosu za koji ranije priznato obevređenje treba ukinuti.

(w) Finansijske obaveze

Finansijskim obavezama smatraju se dugoročne obaveze (dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrednosti i ostale dugoročne obaveze), kratkoročne finansijske obaveze (kratkoročni krediti i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospevaju u roku do godinu dana, od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansa.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospevaju za plaćanje u periodu dužem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izveštaja.

Deo dugoročnih obaveza koji dospeva za plaćanje u periodu kraćem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izveštaja, iskazuju se kao kratkoročne obaveze.

Prilikom početnog priznavanja, društvo meri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrednosti koja predstavlja poštnu vrednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno merenje svih finansijskih obaveza.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja i slično vrši se direktnim

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

otpisivanjem.

(x) Dugoročna rezervisanja

Dugoročno rezervisanje se priznaje kada:

1. Društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,
2. Postoji verovatnoća da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveza i
3. Iznos obaveze može pouzdano da se proceni.

Ukoliko ovi uslovi nisu ispunjeni rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za restrukturiranja društva, rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih ili stvarnih), nastalih kao rezultata prošlih događaja, za koje je verovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, radi njihovog izmirivanja i koje se mogu pouzdano proceniti (na primer, sporovi u toku), kao i rezervisanja za izdate garancije i druga jemstva.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenjem odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Rezervisanja se razlikuju od drugih obaveza zbog prisustva neizvesnosti u pogledu roka nastanka ili iznosa budućih izdataka koji su potrebni za izmirenje.

Merenje rezervisanja vrši se u iznosu očekivanih izdataka za izmirenje obaveza.

Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Odluku o pojedinačnom rezervisanju donosi Upravni odbor svakog društva.

(y) Efekti izmena računovodstvenih politika, promene računovodstvenih procena i greške iz prethodnog perioda

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka je ona koja ima tako značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda da se ti finansijski izveštaji više ne mogu smatrati pouzdanim na dan njihovog izdavanja.

Ispravka materijalno značajne greške iz prethodnih perioda se vrši korigovanjem početnog stanja neraspoređenog dobitka ili gubitka iz ranijih godina.

Materijalno značajni efekti promene računovodstvenih politika i naknadno utvrđenih grešaka se koriguju retroaktivno uz prilagođavanje uporednih podataka u finansijskim izveštajima, osim ako je to praktično neizvodljivo (tada se promena računovodstvene politike primenjuje prospektivno). Svaka korekcija koja iz toga proizilazi iskazuje se kao korekcija iznosa neraspoređenog dobitka na početku

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

perioda.

(z) Devizni kursevi

Zvanični kursevi valute koji su značajni za poslovanje društava i koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija finansijskih izveštaja u dinare, bili su sledeći:

	<u>2008. godine</u>	U dinarima <u>2007. godine</u>
EUR	88,6010 RSD	79,2362 RSD
USD	62,9000 RSD	53,7267 RSD
GBP	90,8635 RSD	107,3080 RSD
CHF	59,4040 RSD	47,8422 RSD
RUB	2,1887 RSD	43,8132 RSD
LYD	51,8547 RSD	2,1933 RSD

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

6.1. Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Sistema izloženo je različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promena deviznih kurseva, rizik promene kamatnih stopa, rizik promene fer vrednosti i rizik cena), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizikom na nivou celog Sistema usmereno je na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Sistema svedu na minimum. Društva u Sistemu koriste izvedene finansijske instrumente kako bi se zaštitila od nekih oblika rizika.

Upravljanje rizicima sprovode Finansijski sektori društava, na bazi usvojenih politika odobrenih od strane Upravnih odbora. Finansijski sektori društava identifikuju i procenjuju finansijske rizike i definišu načine zaštite od rizika usko saradujući sa poslovnim jedinicama društava.

Upravljanje rizikom sprovodi se na osnovne politike Upravnih odbora, koje obuhvataju oblasti kao što su: devizni rizik, kamatni rizik, korišćenje finansijskih instrumenata i ulaganje viška likvidnih sredstava.

(a) Tržišni rizik

/i/ Devizni rizik

Sistem posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku deviznog kursa koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno sa EUR-ima i US dolarima. Rizik proističe iz budućih trgovinskih transakcija, priznatih sredstava i obaveza i neto ulaganja u poslovanje u inostranstvu. Sistem, saglasno lokalni propisima tržišta na kojima posluje, primenom finansijskog "hedging"-a pokušava da minimizira rizik nepoželjnih promena deviznog kursa.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

/ii/ Rizik promene fer vrednosti

Sistem u svom portfoliju raspolaže hartijama od vrednosti raspoloživim za prodaju, koje se vrednuju po fer vrednosti. Imajući u vidu "plitko" tržište i mogućnosti eventualno značajnih oscilacija na berzi, postoji rizik promene fer vrednosti.

/iii/ Rizik promene kamatnih stopa

Sistem se zadužuje na finansijskom tržištu po promenljivim kamatnim stopama, vezanim za Euribor, Belibor i Referentnu kamatnu stopu NBS na repo transakcije. U cilju izbegavanja/ograničavanja rizika značajnih promena na finansijskim tržištima, Sistem se zadužuje na kraće vremenske periode, insistirajući na nižoj marži banaka uz obaveznu klauzulu o mogućnosti prevremenog povraćaja kredita bez dodatnih penala.

(b) Kreditni rizik

Sistem nema značajnog kreditnog rizika imajući u vidu činjenicu da je politikom Sistema ograničen obim kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

(c) Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrednosti namenjenih prodaji, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja zbog dinamične prirode poslovanja Sistema. Sistem nastoji da održi fleksibilnost finansiranja naplatom od kupaca i plasiranjem slobodnih novčanih sredstava. Pored pomenutog, saglasno politici Sistema, sa kooperantima se potpisuju "back to back" ugovori kojima se deo rizika vezan za eventualnu docnju u naplati prenosi/deli sa istima.

7. INFORMACIJE PO SEGMENTIMA

7.1. Primarni izveštajni oblik – segmenti poslovanja

Na dan 31.12.2008. godine Sistem je, u svetu i u zemlji, organizovan kroz sledeće glavne segmente poslovanja:

- 1) Projektovanje i istraživanje,
- 2) Izgradnja i opremanje i
- 3) Ostalo.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Poslovni segmenti

	Projektovanje i istraživanje		Izgradnja i opremanje		Poslovanja koja se obustavljaju		Ostalo		Konsolidovano		Diskontinuirane operacije		Operacije koje se nastavljaju	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
PRIHOD														
Prihodi od prodaje-eksterni	2,679,241	2,063,116	17,087,478	11,037,214	-	41,366	1,425,932	941,631	18,760,377	13,343,988	-	41,366	18,760,377	13,302,622
Prihodi od prodaje između segmenta	242,899	167,913	376,238	-	35,968	2,101	41,721	-	660,858	170,014	35,968	2,101	624,890	167,913
Prihod od prodaje	2,922,140	2,231,029	17,463,716	11,037,214	35,968	43,467	1,467,653	941,631	19,421,235	13,470,535	35,968	43,467	19,385,267	13,427,068
REZULTAT SEGMENTA	-	-				-	-	-			-	-		
Neraspoređeni troškovi	239,715	112,562	1,886,640	-	31,854	14,910	-	-	2,126,355	112,562	31,854	14,910	2,094,501	97,652
Poslovni dobitak	111,584	155,061	404,129	(12,682)	4,114	26,946	363,951	271,584	860,785	406,666	4,114	26,946	856,671	379,720
Prihodi od kamata	21,108	20,929	91,520	64,669		-	56,715	14,096	165,235	99,694	-	-	165,235	99,694
Rashodi kamata	5,016	5,103	178,052	171,914		-	85,051	21,825	261,872	201,757	-	-	261,872	201,757
Učešće u neto dobitku pridruženih društava	56,937	64,542				-	544	461	57,481	65,003	-	-	57,481	65,003
Porez na dobit	4,761	3,317	21,552	25,923		-	23,340	29,942	49,653	59,182	-	-	49,653	59,182
Dobitak iz redovnih aktivnosti	216,781	262,904	374,603	375,008	-	1,611	700,198	439,224	837,812	961,641	-	1,611	837,812	960,030
Gubitak poslovanja koje se obustavlja	(141)	-	(348)	(311)		-	(135)	15	(565)	(147)	-	-	(565)	(147)
Neto dobitak	210,129	259,792	343,630	358,559	4,114	28,557	676,379	409,157	776,427	912,162	4,114	28,557	772,313	883,605
Ukupna aktiva-konsolidovano	3,782,896	2,914,912	14,979,450	14,173,907	36,255	22,449	13,001,790	10,646,946	23,899,006	21,088,384	36,255	22,449	23,862,751	21,065,935
Ukupna pasiva-konsolidovano	3,782,896	2,914,912	14,979,450	14,173,907	36,255	22,449	13,001,790	10,646,946	23,899,006	21,088,384	36,255	22,449	23,862,751	21,065,935
Amortizacija	58,771	55,528	374,146	378,059	-	-	53,618	23,319	486,488	456,906	-	7,006	486,488	449,900
Negotovinski rashodi bez amortizacije	21,220	31,607	19,570	102,525		-	84,964	124,489	125,388	222,835	-	-	125,388	222,835

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Geografski segmenti

U 000 RSD

	Srbija		ZND		Evropa		Afrika		Azija		Amerika		Ostalo		Konsolidovano	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Prihodi od prodaje	6,538,644	5,445,343	4,618,897	3,628,033	3,122,988	475,665	2,349,441	1,691,978	1,537,054	1,027,857	1,229,159	1,164,184	25,052	37,475	19,421,235	13,470,535
Prihod od prodaje proizvoda	268,496	140,000		2,473	5,396	94,315	200,874	240,337	38,022		7,415			37,475	520,203	514,600
Prihod od prodaje usluga	6,270,148	5,305,343	4,618,897	3,625,560	3,117,592	381,350	2,148,567	1,451,641	1,499,032	1,027,857	1,221,744	1,164,184	25,052		18,901,032	12,955,935
Aktiva - konsolidovano															23,899,006	21,088,384

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

8. PRIHODI OD PRODAJE

Prihodi od prodaje usluga i robe na domaćem tržištu iznose Rsd 6.538.644 hiljada (2007. Rsd 5.433.899 hiljada), a na inostranom tržištu Rsd 12.882.591 hiljada (2007. Rsd 8.036.636 hiljada), što je ukupno Rsd 19.421.235 hiljada (2007. Rsd 13.470.535 hiljada).

9. POVEĆANJE/(SMANJENJE) VREDNOSTI ZALIHA UČINAKA

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	2,618,940	3,333,410
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	(4,315,683)	(162,916)
Ukupno	(1,696,743)	3,170,494

Povećanje vrednosti zaliha učinaka se odnosi na povećanje vrednosti nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda, i to kod:

- EP Holding a.d. - Blok 26 na Novom Beogradu kod u iznosu od 1.315.336 hiljada Rsd,
- EP Visokogradnja - Blokovi 12 i 23 na Bežanijskoj Kosi, objekat u ulici Knez Danilovoj, Beograd, Z-066 Siktivkar, RF i Z-063 Manžerok, RF.

Smanjenje vrednosti zaliha učinaka se odnosi na smanjenje vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje, dominantno kod na EP Visokogradnju, koja je završila kompleks objekata Bežanijska kosa blok 15 i blok 6, kao i sopstvenu investiciju u Crnoj Gori, objekat Savina u Herceg Novom.

10. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompezacija i povraćaja poreskih dažbina	0	597
Prihodi od zakupnina	80,322	52,582
Ostali poslovni prihodi	99,737	78,491
Ukupno	180,059	131,670

Ostali poslovni prihodi u najvećem delu odnose se na EP Visokogradnja u iznosu od 60.095 hiljade Rsd., EP Garant u iznosu od 78.321 hiljada Rsd., EP Niskogradnju u iznosu od 19.357 hiljada Rsd. i na EP Energodatu u iznosu od 10.869 hiljada Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

11. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Nabavna vrednost prodane robe na veliko	(313,503)	(241,571)
Nabavna vrednost prodane robe na malo		
Ukupno	(313,503)	(241,571)

Nabavna vrednost prodane robe na veliko odnosi se na nabavke bankomata u EP Energodati u iznosu od 44.296 hiljade Rsd., nabavku granulata u EP Industriji u iznosu od 30.120 hiljada Rsd., nabavku rezervnih delova u ino-kompanijama Inec i Encom u iznosu od 162.143 hiljada Rsd. Iznos od 67.365 hiljada Rsd. odnosi se na EP Garant koje su rezultat reklasifikacije bilansnih pozicija osiguravajućeg društva. Preostali iznosi raspoređeni su na ostala društva u okviru Sistema.

12. TROŠKOVI MATERIJALA

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Troškovi materijala za izradu	(3,501,538)	(3,569,677)
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	(201,236)	(168,591)
Troškovi goriva i energije	(713,311)	(435,968)
Ukupno	(4,416,085)	(4,174,236)

Najvećim delom porast troškova materijala u odnosu na prethodnu godinu odnosi se na EP Niskogradnja, a vezano za realizaciju projekata u zemlji i inostranstvu (korelacija sa poslovnim prihodima).

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	(4,148,602)	(3,465,783)
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	(574,862)	(505,473)
Troškovi naknada po ugovoru o delu	(9,760)	(60,959)
Troškovi naknada po autorskim honorarima	(44,205)	(32,297)
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	(20,389)	(29,079)
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	(5,796)	(2,134)
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	(41,125)	(34,083)
Ostali lični rashodi i naknade	(476,148)	(538,775)
Ukupno	(5,320,887)	(4,668,583)

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja u iznosu od Rsd. 510.912 hiljada odnose se na:

- Amortizaciju nekretnina, postrojenja, opreme, u skladu sa napomenom 5(l) u iznosu od Rsd 486.488 hiljada, i
- Troškove rezervisanja od Rsd 24.424 hiljada.

15. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Troškovi proizvodnih usluga</u>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	(4,016,581)	(3,956,497)
Troškovi transportnih usluga	(364,005)	(269,969)
Troškovi usluga održavanja	(108,435)	(114,961)
Troškovi zakupnina	(358,512)	(205,251)
Troškovi sajmovi	(2,317)	(237)
Troškovi reklame i propagande	(20,350)	(13,385)
Troškovi istraživanja	(3,664)	(4,253)
Troškovi ostalih usluga	(170,539)	(153,061)
Svega	(5,044,403)	(4,717,614)
<u>Nematerijalni troškovi</u>		
Troškovi neproizvodnih usluga	(645,447)	(1,316,492)
Troškovi reprezentacije	(54,631)	(40,716)
Troškovi premija osiguranja	(46,665)	(63,855)
Troškovi platnog prometa	(202,799)	(190,252)
Troškovi članarina	(10,171)	(8,835)
Troškovi poreza	(276,209)	(235,507)
Troškovi doprinosa	(318)	(553)
Ostali nematerijalni troškovi	(228,156)	(250,305)
Svega	(1,464,395)	(2,106,515)
Ukupno	(6,508,798)	(6,824,129)

U okviru pozicije ostali poslovni rashodi najveći deo odnosi se na troškove usluga na izradi učinaka (podizvođači i kooperanti), i to: kod EP Visokogradnja u iznosu od 2.364.154 hiljada Rsd., EP Niskogradnja u iznosu od 1.083.047 hiljade Rsd., EP Oprema 766.068 hiljade Rsd., dok se preostali iznos odnosi na ostala društva u okviru Sistema. U okviru troškova neproizvodnih usluga najznačajniji pojedinačni iznos odnosi se na EP Entel u iznosu od 250.954 hiljada Rsd. (troškovi konsultantskih usluga), EP Visokogradnja u iznosu od 229.837 hiljada Rsd i EP Holding u iznosu od 90.132 hiljada Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

16. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Finansijski prihodi</u>		
Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica		
Finansijski prihodi od ostalih povezanih pravnih lica	81,524	382,596
Prihodi od kamata	165,235	99,694
Pozitivne kursne razlike	1,542,876	968,585
Ostali finansijski prihodi	143,099	213,246
Ukupno	1,932,734	1,664,121
<u>Finansijski rashodi</u>		
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	(2,139)	(160,676)
Rashodi kamata	(255,092)	(201,757)
Negativne kursne razlike	(1,778,789)	(994,974)
Ostali finansijski rashodi	(20,267)	(55,692)
Ukupno	(2,056,287)	(1,413,099)

Neto negativni finansijski rezultat proizašao je iz negativnih kursnih razlika koje su rezultat velike depresijacije dinara u 2008. godini, naročito u poslednjem kvartalu u kome je dinar depresirao u odnosu na Eur 15,67%, a u odnosu na USD 18,06%.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

17. OSTALI PRIHODI I RASHODI

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Ostali prihodi</u>		
Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	57,264	18,043
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	713	42,381
Dobici od prodaje materijala	68,005	2,804
Viškovi	486	6,344
Naplaćena otpisana potraživanja	43,888	161,262
Prihodi od smanjenja obaveza	47,386	214,721
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja	30,808	832
Ostali nepomenuti prihodi	71,090	56,614
Prihodi od usklađivanja vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme	24,970	10,364
Prihodi od usklađivanja vrednosti dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od	45,185	7,227
Prihodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih	4,276	17,760
Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine		
Ukupno	394,071	538,352
<u>Ostali rashodi</u>		
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje namaterijalnih ulaganja, nekretnina,	(23,424)	(21,352)
Gubici po osnovu prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrednosti		(340)
Gubici od prodaje materijala	(2,700)	(1,210)
Manjkovi	(9,329)	(5,289)
Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika	(17,553)	(35,360)
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	(39,612)	(13,788)
Ostali nepomenuti rashodi	(99,909)	(51,559)
Obezvredjenje nekretnina, postrojenja i opreme		(979)
Obezvredjenje dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti		(212)
Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	(100,167)	(103,275)
Obezvredjenje ostale imovine	(797)	(1,035)
Ukupno	(293,491)	(234,399)

Najznačajnije pozicije u okviru ostalih prihoda odnose se na EP Niskogradnja - dobici od prodaje materijala u iznosu od 68.005 hiljada Rsd., EP Visokogradnja (naplaćeni sudski spor po osnovu izvođenja radova u Rusiji Z-031 Duma Hanti Masijsk) u iznosu od 57.245 hiljada Rsd., i EP Urbanizam i arhitektura po osnovu naplate potraživanja od Jugimport SDPR za radove izvedene u Iraku koja su ranijih godina bila otpisana u iznosu od 40.653 hiljade Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

18. NETO DOBITAK/(GUBITAK) POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja	(565)	(147)

19. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se tako što se dobit pripisiva akcionarima podeli ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u emisiji tokom godine koji ne uključuje obične akcije koje je Društvo (Društva u Sistemu) otkupili i koje se drže kao sopstvene akcije.

	2008.	2007.
Dobit pripisiva akcionarima Društva/Društava u Sistemu (u 000 RSD)	702.037	768.952
Ponderisani prosečni broj običnih akcija u emisiji	8.938.317	8.760.529
Osnovna zarada po akciji (RSD po akciji)	78.54	87.77

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

20. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište i građ. objekti	Postrojenja i oprema	Investic. nekret.	Ostale nekret., postr. i oprema	Oprema u pripremi i avansi	Ukupno
	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)
<u>Nabavna vrednost</u>						
Stanje 01.01.2008. (T.G.)	4,407,618	5,144,014	190,179	22,820	83,306	9,847,937
Korekcija početnog stanja	93,572	(4,495)				89,077
Prenos sa jednog oblika na drugi	(143)	(130,506)		(1,963)	54,857	(77,755)
Nabavka	13,279	1,105,555		1,963	187,955	1,308,752
Rashod i otuđenje	(25,075)	(233,712)			(46)	(258,833)
Kursne razlike	(3,228)	(121,910)		926	(90)	(124,302)
Procena vrednosti, ostalo	296,768	319,522	1,365		(7,907)	609,748
Stanje 31.12.2008. (T.G.)	4,782,791	6,078,468	191,544	23,746	318,075	11,394,624
<u>Ispravka vrednosti</u>						
Stanje 01.01.2008. (T.G.)	1,725,086	3,515,854	2,250	550		5,243,740
Korekcije početnog stanja	5,365	(5,567)				(202)
Amortizacija	76,343	396,394	75	118		472,930
Rashod i otuđenje	(3,806)	(180,698)				(184,504)
Kursne razlike	(986)	8,433				7,447
Ostalo	130,737	(72,110)				58,627
Stanje 31.12.2008. (T.G.)	1,932,739	3,662,306	2,325	668		5,598,038
Sadašnja vrednost						
31.12.2008. (t.g.)	2,850,052	2,416,162	189,219	23,078	318,075	5,796,586
Sadašnja vrednost						
31.12.2007. (preth.god.)	2,682,532	1,628,160	187,929	22,270	83,306	4,604,197

Sadašnja vrednost Nematerijalnih ulaganja na dan 31.12.2008. godine je Rsd 93.924 hiljada.

	2008.	2007.
Ukupne rashode amortizacije čine	486,480	455,793
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	13,550	8,980
Amortizacija nekretnina i opreme	472,930	446,813

Korekcija početnog stanja odnosi se na nepokretnost na lokaciji "Jugocentar" - Stari Merkator, Palmira Toljatija 5, površine 834,40 m², po nabavnoj vrednosti 93.572 hiljada Rsd.

U skladu sa odlukom UO Holdinga, u cilju objektivijeg prikazivanja pozicija bilansa stanja, na poziciji građevinskih objekata uključene su nekretnine na adresi Boljšoj Golovin per., Dom 12, Moskva RF, (VI. listovi br.: 1968813, 1968806, 1968812, 1968807, 1968808, 1968809, 1809869, 1968811, potvrda o državnoj registraciji prava serije AA No. 009348), ukupne površine 1.322 m². Predmetne nekretnine u Moskvi uključene su u skladu sa jedinstvenom računovodstvenom politikom Sistema Energoprojekt, po nabavnoj vrednosti, a procenjena vrednost iz marta 2008. godine iznosila je 11.780 hiljada Eur.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

21. UČEŠĆA U KAPITALU

Učešća u kapitalu predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u akcije i udele društava, banaka i osiguravajućih društava.

Iskazana su:

- Prema metodi nabavne vrednosti, po kojoj investitor iskazuje svoje ulaganje po nabavnoj vrednosti, a priznaje prihod samo u onoj meri u kojoj primi svoj deo iz raspodele neraspoređenog neto dobitka korisnika ulaganja, do koje dođe nakon dana kada ga je investitor stekao. Deo iz raspodele koji se primi u iznosu koji je viši od takvog dobitka smatra se povraćajem investicija i iskazuje se kao smanjenje nabavne vrednosti investicije.

- Prema metodi učešća u kapitalu, po kome se učešća u kapitalu prilikom nabavke knjiže po nabavnoj vrednosti, a iskazana vrednost se koriguje za rezultat (dobit ili gubitak) koji ostvari korisnik ulaganja. Pored toga, korekcija se vrši i za promene na kapitalu korisnika ulaganja koje nisu nastale po osnovu rezultata. To su promene na kapitalu usled revalorizacije nekretnina, postrojenja, opreme i investicija, iz razlike prevođenja stranih valuta i iz usklađivanja razlika proizašlih iz poslovnih kombinacija. Korekcije se vrše srazmerno sa investitorovim učešćem u kapitalu korisnika ulaganja.

Učešća u kapitalu odnose se na akcije (udele) kod:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
a) Banaka i finansijskih organizacija	137,303	294,833
b) Ostalih pravnih lica:	677,655	761,976
-Energopet	196,332	254,912
-Enjub	169,824	173,759
-Energoplast	82,531	75,559
-Energobroker	16,382	23,873
-Energonigeria	210,577	193,327
-Be Company		26,654
-Ostali	2,009	13,592
Ukupno	814,958	1,056,809

Smanjenje učešća u kapitalu kod banaka i drugih finansijskih institucija odnosi se najvećim delom na smanjenje tržišnih vrednosti akcija banaka na Beogradskoj berzi, i to: Jubmes banke (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Hidroinženjering), AIK banke (EP Entel) i drugih.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

22. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
a) Date dugoročne kredite		
- u zemlji	234,318	162,484
- u inostranstvu	162,967	168,766
Svega	397,285	331,250
b) Obveznice devizne štednje	81,701	105,852
c) Stambene kredite zaposlenima	59,957	55,394
d) Ostalo	879,314	577,197
Ukupno	1,418,257	1,069,693

Rast ostalih dugoročnih finansijskih plasmana odnosi se na zalog po osnovu garancije za primljeni avans po poslu TRK Aktau, Kazahstan kod EP Visokogradnja u iznosu od 365.836 hiljada Rsd.

23. ZALIHE

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Materijal, rezervni delovi, alat i inventar	1,063,176	601,172
Nedovršena proizvodnja	3,996,279	5,508,653
Gotovi proizvodi	486,777	269,190
Roba	25,930	63,347
Dati avansi	861,572	436,663
Ukupno	6,433,734	6,879,025

Povećanje zaliha materijala, rezervnih delova, alata i inventara u najvećoj meri se odnosi na EP Visokogradnju u iznosu do 499.693 hiljada, EP Niskogradnju 485.779 hiljada Rsd i EP Opremu 41.689 hiljada Rsd.

Pad pozicije "Nedovršena proizvodnja" vezana je za završetak objekata na Bežanijskoj Kosi i u Herceg Novom kod EP Visokogradnje.

Najveći deo datih avansa se beleži kod EP Visokogradnje u iznosu od 532.790 hiljada Rsd. i čine ih avansi dati dobavljačima u Rusiji i Kazahstanu (456.912 hiljada Rsd.) i Gani 6.250 hiljada Rsd, dok dati avansi u zemlji eksterno - dobavljačima van Sistema Energoprojekt iznose 69.628 hiljada Rsd. U EP Oprema eksterno dati avansi, takođe, beleže rast i iznose 201.826 hiljada Rsd., a u EP Niskogradnja iznose 75.691 hiljada Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

24. POTRAŽIVANJA

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Potraživanja po osnovu prodaje</u>		
Kupci u zemlji	1,457,882	1,070,324
Kupci u inostranstvu	2,530,245	2,001,006
Svega	3,988,127	3,071,330
<u>Potraživanja iz specifičnih poslova</u>	135,875	50,355
<u>Druga potraživanja</u>		
Potraživanja od zaposlenih	20,231	19,477
Potraživanja od državnih organa i organizacija	8,537	1,915
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	45,877	57,963
Ostala potraživanja	150,085	163,838
Svega	224,730	243,193
Ukupno	4,348,732	3,364,878

25. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
Kratkoročni finansijski plasmani	542.480	604.023

Najznačajniji iznos kratkoročnih finansijskih plasmana odnosi se na kratkoročno oročene depozite EP Industrija u iznosu od 246.325 hiljada Rsd, EP Garant 212.263 hiljada Rsd, EP Holding 60.610 hiljada Rsd i EP Oprema 23.055 hiljada Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

26. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	2008.	2007.
	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)
<u>U dinarima:</u>		
Tekući računi	83,994	109,225
Blagajna	891	765
HOV		
Kratkoročno oročeni depoziti	89,500	84,312
Ostalo	4,809	3,236
Svega	179,194	197,538
<u>U stranoj valuti:</u>		
Devizni račun	2,464,622	1,749,700
Blagajna	211,837	64,003
Akreditivi	64,249	
Ostalo	165,221	265,775
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena	232	81,640
Svega	2,906,161	2,161,118
Ukupno	3,085,355	2,358,656

U okviru pozicije "devizni račun" dominantno povećanje imaju EP Holding u iznosu od 105.863 hiljada Rsd., kao posledica naplate vezano za realizaciju Bloka 26 - Celina I, kao i EP Entel u iznosu od 324.623 hiljada Rsd. vezano za realizaciju poslova u inostranstvu i najveći deo sredstava je oročen (i reoročava se) na period do mesec dana. Na poziciji „ostalo“ iznos od 100.972 hiljada Rsd odnosi se na EP Niskogradnja.

27. OSNOVNI I OSTALI KAPITAL

Osnovni kapital obuhvata sledeće oblike kapitala:

	2008.	2007.
%	(Rsd. 000)	(Rsd. 000)
Akcijski kapital	3,563,641	3,446,114
Ostali kapital	101,320	87,288
Ukupno	3,664,961	3,533,402

Skupština akcionara Energoprojekt Holding a.d. donela je, na XXXII sednici održanoj 25.06.2008. godine, odluku o izdavanju običnih akcija V emisije Energoprojekt Holding a.d. bez javne ponude, posle čije realizacije Energoprojekt Holding a.d. ima ukupno emitovanih 9.107.463 običnih akcija.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

" SISTEM ENERGOPROJEKT"

(br. akcija)

	Holding	9,107,463
manjinski akcionari u :	Energodati	13,930
:"	Visokogradnji	229,672
"	Niskogradnji	99,724
"	Opremi	112,939
"	Hidroinž.	35,151
"	Entelu	58,042
"	Urb. + Arh.	3,766
"	Industrij	73,455
"	Garantu	56,410
UKUPNO:		<u>9,790,552</u>

Nominalne vrednosti akcija društava iz Sistema Energoprojekt:

- Energoprojekt Holding a.d. - 350 dinara po akciji.
- Energoprojekt Garant a.d.o. 2.490 dinara po akciji.
- Energoprojekt Urbanizam i arhitektura a.d. - 610 dinara po akciji.
- Sva ostala zavisna društva - 410 dinara po akciji.

Ukupan nekonsolidovani broj akcija je 15,775,763.

Energoprojekt Holding a.d. je u 2008. godini otkupilo 9.790 sopstvenih akcija, čija nominalna vrednost iznosi 3.427 hiljada dinara.

28. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

	2008 (Rsd.000)	2007 (Rsd.000)
Zakonske rezerve	187,426	187,426
Statutarne i druge rezerve	70,525	31,106
Emisionu premiju	228,504	232,491
Ukupno	<u>486,455</u>	<u>451,023</u>

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Emisiona premija predstavlja pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

Zakonske rezerve su se formirale u skladu sa Zakonom o preduzećima koji je važio do 30.11.2004. godine, kad je stupio na snagu Zakon o privrednim društvima. Svake godine se iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu Statutom utvrđenu srazmeru prema osnovnom kapitalu, a najmanje 10% osnovnog kapitala.

Statutarne i druge rezerve predstavljaju rezerve koje se formiraju u skladu sa Statutom i drugim aktima Društva.

Povećanje rezervi u 2008. godini proistekao je iz raspodela dobiti društava iz Sistema Energoprojekt, na bazi odluka njihovih Skupština akcionara.

29. REVALORIZACIONE REZERVE, NERALIZOVANI DOBICI I GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI

	2008. (Rsd 000)	2007. (Rsd 000)
Revalorizacione rezerve	929,183	1,021,221
Nerealizovani dobitci od HOV raspoloživi za prodaju	61,565	
Nerealizovani gubici po osnovu HOV raspoloživih za prodaju	<u>11,751</u>	
Ukupno	978,997	1,021,221

Revalorizacione rezerve obuhvataju pozitivne efekte promena poštene vrednosti nekretnina i opreme (utvrđene procenom vrednosti u skladu sa MRS 16 i učešća u kapitalu) i iznose 929.183 hiljada Rsd (2007. godine Rsd 1.021.221 hiljada).

Izmenama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, učinjenim radi usaglašavanja sa zahtevima revidiranog MRS 39, uvedeno je nekoliko novih računa, među kojima su i 332 - Nerealizovni dobitci po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju i 333 - Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju. Tako, deo pozicija koje su prethodnih godina bile evidentirane u okviru odgovorajućih analitika u okviru grupe 330- revalorizacione rezerve, sada je prenet na ova nova konta. Pad cena akcija na Beogradskoj berzi onih kompanija čije akcije se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju Društava u Sistemu Energoprojekt, najvećim delom su se odrazile na pad ove pozicije:

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. NERASPOREDJENI DOBITAK I GUBITAK

Neraspoređena dobit odnosi se na:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Konsolidovani neto dobitak ranijih godina	2,320,323	1,849,858
Promene u toku godine	630,316	470,465
Konsolidovani neto dobitak na dan 31. decembra	2,950,639	2,320,323

Promene u toku godine rezultat su, pre svega, ostavarene dobiti u 2008. godini, umanjene za raspodelu dobiti u 2007. godini.

Raspodela dobiti na dan 31.12.2007. godine EP Holding a.d. izvršena je shodno Odluci Skupštine akcionara donetoj na XXXII sednici u okviru tačke 6. dnevnog reda, održanoj 25.06.2008. godine.

Skupština akcionara EP Holding a.d. je donela odluku da se izvrši isplata dividendi u akcijama u ukupnom iznosu od 122.647.350 dinara. (Napomena br. 27), dok su Skupštine akcionara društava u sastavu Sistema "Energoprojekt" (EP Visokogradnja, EP Oprema, EP industrija, EP Hidroinženjering, EP Entel.) donele odluke da se vrši isplata dividendi u novcu.

31. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se priznaju kada:

- Društvo ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja;
- Je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, i
- Iznos obaveze može pouzdano da se izmeri.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Rezervisanja za troškove u garantnom roku	23,047	21,325
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	132,301	70,522
Ostala dugoročna rezervisanja	323,203	437,566
Ukupno	478,551	529,413

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

32. DUGOROČNI KREDITI

Obaveze po dugoročnim kreditima dospevaju u roku dužem od godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansiranja i odnose se na sledeće:

	Oznaka valute	Kamatna stopa	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>U zemlji:</u>				
"Astra Banka", Beograd	RSD		40,140	40,140
Societe Generale banka			310,793	
Alpha bank			487,336	
Pariski klub poverilaca			652,568	471,394
Pravna lica i ostali	USD, EUR	7,5-10,5	128,559	175,839
Svega			1,619,396	687,373
<u>U inostranstvu</u>				
-Irak:	USD		387,832	331,271
Ostali	USD, EUR		437,617	72,664
Svega			825,449	403,935
Ukupno			2,444,845	1,091,308

U okviru pozicije dugoročni krediti najznačajniji iznosi odnose se na EP Niskogradnja (1.741.233 hiljada Rsd), zatim EP Energodata (487.336 hiljada Rsd) i EP Visokogradnja (215.966 hiljada Rsd).

EP Niskogradnja ima dugoročnu obavezu u iznosu od 652.568 hiljada Rsd prema Pariskom klubu poverilaca, dugoročne kredite za nabavku osnovnih sredstava u ukupnom iznosu od 572.274 hiljada Rsd (na ino-zaključke se odnosi 437,307 hiljada Rsd, a na zemlju 134.967 hiljada Rsd), dugoročne obaveze Z-0136 "Navigation Lock" u iznosu od 387.832 hiljade Rsd, koja se odnosi na kompaniju MCC, a ista se poslednjih sedamnaest godina nije obratila sa zahtevom za naplatu svojih potraživanja. Iznos od 121.714 hiljada Rsd odnosi se na obaveze prema bivšim republikama SFRJ.

Iznos od 487.336 hiljada Rsd odnosi se na dugoročni kredit EP Energodate kod Alpha banke radi izmirenja obaveze za bankomate.

Iznos od 175.826 hiljada Rsd odnosi se na dugoročni kredit EP Visokogradnja od Societe General banke za kupovinu opreme.

33. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Ostale dugoročne obaveze odnose se na:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Obaveze po osnovu dugoročnog lizinga	95,690	114,297
Obaveze prema Direkciji za gradsko građevinsko zemljište		
Ostale dugoročne obaveze	81,163	70,011
Ukupno	176,853	184,308

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

34. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju:

	Oznaka valute	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Kratkoročne Dinarske kredite</u>		(Rsd. 000)	(Rsd. 000)
Razne domaće banke		943,362	1,040,277
 Kratkoročne devizne kredite			
	EUR, USD		
Razne domaće banke		131,621	46,510
Svega		1,074,983	1,086,787
Ostale kratkoročne finansijske obaveze i tekuća dospeća dugoročnih kredita		122,656	139,656
 Krtkoročni krediti u inostranstvu	EUR, USD	252,493	167,848
Banke i pravna lica			63,576
Ukupno		1,450,132	1,457,867

Kratkoročni dinarski krediti i krediti sa valutnom klauzulom kod domaćih banaka odnose se dominantno na EP Visokogradnju u iznosu od 788.678 hiljada Rsd, EP Holding u iznosu od 131.621 hiljada Rsd i EP Niskogradnja 127.552 hiljada Rsd.

Iznos od 213.994 hiljada Rsd odnosi se na kratkoročni kredit u inostranstvu EP Niskogradnja, dok su ostale kratkoročne finansijske obaveze i tekuća dospeća dugoročnih kredita uglavnom zastupljena kod EP Urbanizma i arhitekture 57.115 hiljada Rsd, EP Niskogradnje 27.266 hiljada Rsd, EP Visokogradnje 27.050 hiljada Rsd.

35. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Obaveze iz poslovanja obuhvataju:

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
<u>Obaveze iz poslovanja</u>		
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	6,381,572	6,821,906
Dobavljači u zemlji	962,532	998,550
Dobavljači u inostranstvu	1,517,495	939,204
Ostale obaveze iz poslovanja	21,951	7,077
Svega	8,883,550	8,766,737
<u>Obaveze iz specifičnih poslova</u>	489,750	231,671
Ukupno	9,373,300	8,998,408

Primljeni avans u iznosu od 2.805.037 hiljada Rsd. odnosi se na naplaćeni avans po ugovoru o kupoprodaji objekta u izgradnji u EP Holdingu. U EP Visokogradnja najveće obaveze po osnovu primljenih avansa čine avansi za izvođenje investicionih radova u inostranstvu: za projekat TRK Aktau, Kazahstan 926.666 hiljada Rsd, Siktivkar 312.358 hiljada Rsd, Manžerok 170.864, zatim po osnovu

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

prodaje nepokretnosti koje nisu završene na Bežanijskoj Kosi, blok 12, u iznosu od 338.057 i u bloku 23 u iznosu od 384.571 hiljada Rsd.

Pozicija dobavljači u inostranstvu u EP Visokogradnja iznosi 617.440 hiljada Rsd, EP Oprema 407.139 hiljada Rsd, EP Niskogradnja 312.287 hiljada Rsd i EP Entel 124.717 hiljada Rsd.

36. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Zarade i naknade zarada	606,531	507,006
Obaveze za dividende	10,336	10,750
Ostale razne obaveze	41,554	188,579
Ukupno	658,421	706,335

37. OBAVEZE PO OSNOVU PDV I OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PVR

	2008. (Rsd. 000)	2007. (Rsd. 000)
Obaveze za PDV i ostale javne prihode	487,094	382,575
PVR	676,055	330,910
Ukupno	1,163,149	713,485

38. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Protiv društava u sastavu Sistema "Energoprojekt", Beograd vodi se više sudskih sporova od kojih je najznačajniji onaj u kome je tužilac GP Rad u stečaju, a spor se odnosi se na više pravnih lica u okviru Sistema "Energoprojekt" koji su pravni sledbenici bivše RO "Izgradnja".

Ishod ovih sporova je neizvestan pa se i njihov eventualni uticaj na finansijsko stanje društava ne može predvideti. Menadžment smatra, po mišljenju stručnih službi, da ne postoji realan rizik da se ovi sudski sporovi realizuju na način koji bi doveo do značajnih odliva finansijskih sredstava i shodno tome nije vršeno rezervisanje za potencijalne gubitke po ovom osnovu.

Pregled najznačajnijih sudskih sporova dat je u prilogu.

39. VANBILANSNA AKTIVA I PASIVA

Vanbilansna aktiva i pasiva Sistema u iznosu od 18.160.619 hiljada Rsd. odnosi se dominantno na izdate i primljene garancije (avansne, garancije za dobro izvršenje posla) i data eksterna jemstva po uzetim kreditim. Hipoteka na objektu u izgradnji - blok 26 Novi Beograd iznosi 4.690.972 hiljade Rsd. i pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta u iznosu 2.995.781 hiljada Rsd.

SISTEM "ENERGOPROJEKT", BEOGRAD
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

40. DOGAĐAJI NAKON BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

Beograd, 30.04.2009.

Energoprojekt Holding a.d.
Generalni direktor

Vladan Pirivatrić, dipl.inž.